

λόγοι της γῆς και μονάχα αὐτοὶ ἔχουνε δικαίωμα νὰ μιλάνε γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, ὅχι ὁμως κι ὁ Ψυχάρης, καὶ «οἱ ἠλίθιοι ἔνταυθα ὀπαδοὶ του».

Νά, τί τρέχει. Ἡ «Ἐστία» τῆς Τετράδης μετέφρασε ἀπὸ τὸ «Paris Journal» καὶ δημοσίεψε στὴν τρίτη σελίδα τῆς τὸ ἰντερβιὺ τοῦ Ψυχάρη, ποὺ δημοσιεύουμε καὶ μεῖς σήμερα στὴν πρώτη σελίδα. Στὴν πρώτη ὁμως σελίδα τῆς λούζει πατιόκορρα τὸν Ψυχάρη ἀποκαλώντας τὸν «ἀρχιυπεύθυνον, ἀρχιεργαλειματιαν, δημιουργὸν τοῦ Μιστριώτη, κίψ δάσκαλο», καὶ δὲν ξέρομε τί ἄλλο ἀκόμα — κι ὅλ' αὐτὰ γιὰ τὴν κωλοφορία καὶ γιὰ τὸ ...Δοβλέτι.

Ὁ κ. Κύρος τῆς «Ἐστίας», ποῦ εἶναι φίλος ἐπιχειρηματίας, συλλογίστηκε ἔτσι:

— Δημοσιεύοντας τὸ ἰντερβιὺ τοῦ Ψυχάρη καὶ τὸ Μιστριώτη χτυποῦμε καὶ τὸ φύλλο ξοδεύουμε, ποῦ θὰ διαβαστεῖ ἀπὸ προσώτερο κόσμω. Βοῖξοντας ὁμως καὶ τὸν Ψυχάρη, δημοσιοποιεῖμε διπλά, ἀφοῦ καὶ τοῖς καθαρευουσιάνους ἐδαριστοῦμε καὶ τὴν Κυβέρνηση ἱκανοποιοῦμε, ποῦ ὁ Ψυχάρης ἐπιχειρεῖ τὸ ἀνάποδο φέροσμιό της στὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα.

Ἔτσι πολιτεύεται πᾶντα, καὶ σὲ ὅλα πέρα πέρα τὰ ζητήματα. Ἡ «Ἐστία», ραγιαδικά. Πᾶντα ἄβουλη καὶ πάντω μὲ τὸ Δοβλέτι.

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ*

«Ἔνα κελὸ ἔχω, ποῦ ἀγάπησα, ποῦ ἀγαπῶ τὴν πατρίδα.

Τὴν ἀγαπῶ, ἢ μήπως καὶ σ' ἀπὸ γελισίμαι; Μπορεῖ νὰ τὴν ἀγάπησα στὴν ἀπελπισία μου, γιατί τότες εἶμαστένε στὰ 1897, κι ἔτι ἄκουσα γιὰ τὸν πόλεμο, μ' ἔλη μου τὴν ἀδυναμία, ἐπειδὴ ἀρχίζεα πάλε νὰ φτύνω αἷμα — τῶφερνε ἢ ἀποτυχία μου, ἢ σύχουσι, — ἀποφάσισα νὰ πάω, μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ μ' ἔδρισκε κανένα σπλαχνικὸ βέλι, νὰ πᾶψουνε τὰ βᾶσκανα. Ἐγραφα λοιπὸν τῆς μάννας μου πὼς θὰ πάω, γιὰ νὰ μὴ μὲ διῆ ξαφνικά· μὰ λαθαίνω γλήγορα ἕνα τῆς γράμμα· πάλε ἀνω κάτω. Μοῦ ὀρκίζεται στὴν ψυχὴ τῆς, πὼς τὴν ὥρα δ' ἔπει θάκούσῃ πὼς πῆγα, δὲ θὰ φυλάξῃ νὰ μὲ διῆ, παρὰ ἴσια θὰ πάη νὰ πέσῃ στὸ Φάλερο. Καὶ μόνο ἀπὸ ἀκόμη δὲν τῆς ἔκαμα, καὶ τώρα στὰ γράμματά τῆς γυρέθω νὰ τῆς τὸ κάμω; Ἄνεῖς νὰ προσπαθήσω νὰ πιάσω κι ἄλλα λεφτὰ στὸ Παρίσι, ὅπου εἶναι μπόλικα καὶ τὸ ξέρεῖ ἀφοῦ τῆς ἔστειλα κιόλας, ἀντίς νὰ τῆς στείλω κι ἄλλα, νὰ τῆ δροσίσω, νὰ τῆ ψυκαριστήσω, νὰ σοῦ ποῦ θυμήθηκα ξανὰ τῆ Βρωμαθῆνα. Ἐέχασα τάχα τῆ συφορὰ καὶ τὴν παίνα καὶ τῆ γδύμνια ποῦ πέρασα; Θέλω νὰ ξαναπαῶ στὸν τόπω τὸν ἐλεεινὸ; Ἐκείνη νόμιζε πὼς στὰ τριάντα χρόνια ἔδραλα πιά γνώση, πὼς ἔφυγα μὲ ἀπέφαση νὰ γίνω ἄθρωπος, πὼς ἔγινα, πὼς ἔστρωσα

ἔδω καὶ δυὸ μῆνες, πὼς ἔβγαλα ἄνομα στὰ Παρίσι, πὼς ἔγραφα καὶ πὼς κέρδιζα ἔτι θέλει, μὰ τώρα βλέπει πὼς τοῦ κάκου, τὰ χάλασα ἔλα κ' ἔχω πάντα τὸ ἴδιο κεφάλι.»

Ὁ Ἄντιγονος μοῦ τᾶλεγε, μοῦ ξεστήθιζε τὸ γράμμα τῆς μάννας του, μ' ἕνα ὕφος ὀλότελα διαφορετικὸ ἀπὸ κείνο ποῦ εἶχε δῶ καὶ μιὰ στιγμὴ, σὰ μιλοῦσε γιὰ τὸ Παρίσι καὶ γιὰ τὰ παρισιάνικὰ του τάντραγαθῆματα, γιὰ τᾶρθρα του, τὰ περιοδικὰ του καὶ γιὰ τὸ δραματάκι ποῦ κόντεψε νὰ γίνῃ δεχτό. Παρατήρησα πὼς τοῦ φαινότανε τότες τοῦ ἴδιου σὰ νὰ βρισκότανε ἀκόμη στὴ μεγαλόπολη. Ἀὐτὸ κ' ἢ ψυχὴ του ἀνέβαινε δυὸ τρεῖς βᾶθμοὺς πρὸ ἀπάνω ἀπὸ τὴ συνηθισμένη τῆς θερμοκρασία· ὑψωνότανε κι ἀφτὸς πρὸ ἀπάνω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του. Ἄναρτε ὁ νοῦς του· ῥητόρεθε μὲ ζέση· γενικὲς ιδέες πηγαινοερχότανε στὸ κεφάλι του, φιλοσοφοῦσε, ψυχολογοῦσε τὴ φυλὴ μας. Γινότανε μ' ἕνα λόγω ἄλλος ἄθρωπος.

Τώρα, ἔτι ἔφεθε, ποῦ νὰ πῆς, ἀπὸ τὸ Παρίσι, ὅτι δηλαδὴ ἄλλαξε κουθέντα, ἔφτῃς ἄλλαξε κι ὁ νοῦς του κ' ἢ ψυχὴ του. Μίχραινε. Συνάμα κατέβαινε κ' ἢ θερμοκρασία. Κατέβαινε πρὸ χάμω κι ὁ ἴδιος. Ἐβλεπες μιὰ ξαφνικὴ ἀφομοίωση τοῦ ἀτομοῦ στὰ στενά, ταπεινά, περιορισμένα του ἀτομικά. Ἔνα γράμμα τῆς μάννας του, σὲ μεγάλο τὸ σκοπὸ ποῦ κυνηγοῦσε, δηλαδὴ νὰ βῆγῃ ποιητής, τοῦ ἐρχότανε πρὸ σπουδαιότερο ἀπὸ τὴν ποίηση, ἀπὸ τὸ ἰδανικὸ του. Καὶ βέβαια πὼς σπαραχτικὸ, πολὺ σπαραχτικὸ τὸ δράμα τῆς ζωῆς, σπαραχτικὸ νὰκούγεταί τῆς ἀτόμακρης μάννας ἢ φωνῆ μέσα σ' ἕναν ἀγῶνα ποῦ δὲν τὸν ὑποψιαζότανε κανε, σπαραχτικὴ μάλιστα ἢ ἀδικία τῆς πρὸς τὸ γιὸ τῆς ποῦ ἀπὸ ἠυσία τῆς ἐκρυπτε τὴν ἀλήθεια. Συγκινητικὴ βέβαια καὶ τοῦ δύστυχου ἢ παιδικῆς στοργῆς. Μὰ ἔπωε κι ἂν εἶναι, σὰν πιασμένα τὰ φτερά του· σὰ νὰ μὴν τὸ κατώρθωνε νὰ βῆγῃ ἀπὸ τὴ φυλιά, νὰ πετάξῃ, πρὸς τὸν οὐρανὸ.

Καὶ ἔμωε ἢ διαφορὰ ποῦ τόσο ἑξῆστερα μικτυροῦσε ὁ τρόπος του ὁ ἴδιος μεταξὺ, ποῦ νὰ πῆ τι νᾶς, τοῦ Δεουδὲ τοῦ παρισιάνου καὶ τοῦ Δεουδὲ ποῦ ἔμνησκε ἀκόμη Πολίτης, τέτοια διαφορὰ μοῦ ἔδειχνε θεοφάνερα καὶ μοῦ ἀπόδειχνε πὼς ὁ Δεουδὲς δὲ γελᾶστηκε ὅταν πίστεψε στὸν προορισμὸ του. Σίγουρο πὼς εἶχε κάτι μέσα του, τὸ κάτι ἐκείνο τοῦ ποιητῆ, τὸ κάτι ποῦ γεννᾶ τὰ ἔργα τὰ μεγάλα. Κατάλαθα καλῆτερις ἀπὸ τότες τί ἀκολούθησε κατόπι καὶ δικιολόγησα τὸν καημένον τὸν ἄθρωπο ποῦ βασανίστηκε ἔλη του τῆ ζωῆ, μόνο καὶ μόνο γιατί δὲν μπόρεσε νὰ κολουθήσῃ τὸν προορισμὸ του.

Ἐκεῖνος, ἐνῶ μέσα μου κατακυλούσανε τέ-

*) Κοίταξτε σελ. 98, 120 καὶ 129.

τοιοι λογισμοί, πού τὸ βέμα τοῦς περνοῦσε πολὺ μακριά του καὶ δὲν μπορούσε νὰ τὸ νοιώσῃ, ἐκείνος ἔλο κι ἔλο μοῦ μιλοῦσε γιὰ τὴ μάννα του καὶ γιὰ τὰ γράμματά της. Περίεργο κι ἀφτό. Τὴ μάννα του τὴ λάτρευε, τὸ εἶδαμε δά· ὡστόσο, δίχως νὰ τὸ θέλῃ, δίχως μάλιστα νὰ τὸ ξέρῃ, θὰ καταλάβαινε πῶς κατὶ ἔτρεχε μὲ τὴ μάννα· τῆς χρωστοῦσε τὴ σιωπηρία του· ἢ μάννα του τόσες φορές τονὲ γλύτωσε· ἢ μάννα του κιάλας τοῦ ἔδωσε ἀφορμὴ γιὰ τὸ πρῶτο του ἄρθρο· δικό της τὸ πρῶτο ποίημά του. Μὰ καὶ τὰ βράσανά του, ἀπὸ ποιὰν ἄλλη πηγὴ τοῦ ἐρχόντανε; Καὶ κατόπι, μήπως ἢ μάννα του, μήπως ἢ ἀγάπη του γιὰ τὴ μάννα, μήπως μαζὶ μὲ τοὺς καημοὺς του, μήπως καὶ τῆς μάννας τὰ δυστυχήματα—μοῦ τὸ μολογοῦσε ὁ ἴδιος— δὲν τὸ φέρανε, δὲν τὸ προξενήσανε τὸ στερνό του τὸ κάμωμα, τοῦτο δά πού μοῦ τὸν κοιδάλησε νόχτα μεσάνυχτα στὸ κιάσκι μου, φυγόδικο, ἀνήμερο, χλωμὸ καταιοντισμένο ἀπὸ τὴ φυλακὴ; Τόσο εἶναι ἀληθινὸ πῶς συχνὰ ὁ γλύτωμὸς μας κι ὁ χαμὸς μας, εἶναι πεσοκέσια ἐκεινῶνε ἴσια ἴσια πού τοὺς ἀγαποῦμε καὶ πού μᾶς ἀγαποῦνε περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Ὁ Ἀντίγονος, σὰ νὰ κρατοῦσε χαρτὶ στὸ χέρι καὶ νὰ τὸ διάβαζε, μὲ μιὰ φωνὴ πού λὲς καὶ ψαλλοῦσε, περᾶτωνε τὰ παιδιὰ του τὰ ἱστορικά·

—«Μὲ παρακαλεῖ πολὺ τὸ λοιπὸ, ἐγκαλοῦθεοσε στὸ γράμμα της, νὰ προσπαθῆσω νὰ τῆς σταίλω λεφτά, νὰ πληρώσω τὴ Φλώραινα καὶ τὸ Δετούση· χρωστοῦσε σ' ἀφτούς—γιατὶ τοὺς ντρέπεται νὰ τοὺς βλέπῃ, νὰ τῆς μηνῶνε ἔλεη τὴν ὄρα. Τῆς γράφω τότες πῶς στὸ Παρίσι δὲν ἀπολαδαίνει κανεὶς ἄλλο καλὸ, παρὰ πῶς μαθαίνει γλώσσα καὶ γράμματα, πῶς χρειάζεται κανεὶς νάχῃ, πολλὰ νὰ ξοδέψῃ, ἔχει νὰ κἀνῃ παράδες (προσπαθοῦσα δηλαδὴ μ' ἀφτά νὰ δικαιολογηθῶ πού δὲν τῆς ἔστειλα χρήματα.) Σὰν εἶναι ὁμοῦς κανεὶς αἰκονόμος, τῆς βάζω, σὰν ἔχει πόνου μέσα στὴν καρδιά του, σὰ λυπάται τὸν ἔθεργέτη του, καὶ τριάντα μόνο φράγκα νὰ παίρνει τὸ μῆνα, τὰ πέντε πάντα ἔπρεπε νὰ τὰ ξεχωρίζῃ, νὰ τὰ στέλνῃ τῆς μαδριζομένης τῆς μάννας.—Τῶλεγα καὶ τοῦτο, γιὰ νὰ μὴν ἀπορήσῃ πού κατώρθωσα πέντε φράγκα μονάχα νὰ τῆς ποστάρω. Στὸ ἄλλο της γράμμα τὸ λοιπὸ, μοῦ γράφει πῶς παίρνω ἑκατὸν πενήντα φράγκα τὸ μῆνα.—ἔτσι κατὰλαβε τότες τὰ ἑκατὸν πενήντα φράγκα πού μοῦ πληρώθηκε τὸ ἄρθρο μου—καὶ πῶς τὰ οικονομικὰ μου πάνε κάθε μέρα καλῆτερα, μὰ τώρα πού μοῦ εἶπε νὰ τῆς σταίλω, τῆς φέρνω τὸν κατακλυσμὸ. Μοῦ τὸ ξανάγραψε, λέει, καὶ μοῦ τὸ ξαναγράφει, πῶς τίποτες ἄλλο νὰ μὴν ἔχω στὸ νοῦ μου, παρὰ νὰ πιάσω λεφτά, γιὰ νὰ μὴν ἔχω ἀνάγκη κανένα-

νε, γιατί ἂν ξαναδυστυχῆσω, δὲ θὰ βρεθῆ στὸν κόσμο ἄθρωπος νὰ μὲ λυπηθῇ. Καὶ εἶναι ντροπὴ μου, σὲ τέτοια ἡλικία, νὰ μὴν εἶμαι ἄξιος νάχω τὸν τρόπο μου. Ὁ Σταμάτης πού εἶναι ἀγράμματος πιάστηκε ἀπὸ λεφτά, ἔχει ὡς εἰκοσιπέντε χιλιάδες φράγκα χρυσὰ κατάσταση, ἄλλα τόσα ἔχει ξοδωμένα γιὰ τοὺς γονιοὺς του κι ἀπάνω του, ὡστόσο ἀκόμη δουλεύει νὰ πληθαίνῃ τὰ χρήματά του, γιατί στὰ στερνά του δὲν ξέρει τί θὰ τοῦ τύχῃ. Μὰ ἐγὼ δὲ συλλογιόμηναι τὰ στερνά μου, παρὰ ὅσα κερδίζω τοὺς δίνω δρόμο, καὶ χίλια φράγκα νὰ κερδίζω τὸ μῆνα, θὰ τὰ χαλνοῦσα. Νάλλᾶξω τὸ σκοπὸ μου καὶ τὸ κεφάλι μου, κι ἀφτά πού μοῦ γράφει, νὰ τὰ θυμοῦμαι, νὰ τὰ μελετῶ κάθε μέρα καὶ βλαστήμα με. Ὅλοι πιά σὶ συγγενῆδες καὶ φίλοι μὲ συχαίρουνται, καὶ τόχουνε καμάρι πού ἀξιώθηκα νὰ πάω στὰ Παρίσια, νὰ βρῶ δουλειά. Ἐγὼ τίποτα! Θυμήθηκα τὴ βρωμοἈθήνα πού μ' ἔφαγε. Καὶ τέλειωνε τὸ γράμμα της τάχα μὲ χαιρετίσματα στὸν Κεστερνούδη, πού λείπει ἀπὸ τὴν πατρίδα του τόσα χρόνια, ὀρφανὸ παιδί, καὶ μὲ τὴν πομονή του ἔγινε ἄθρωπος.

Κάθε γραμμὴ ἀπὸ τὰ γράμματά της, σὰν τὸ διάβαζα, γινότανε πυρωμένο μαχαίρι καὶ μ' ἔσφαζε. Πρὸ πάντων φοβήθηκα ὅταν εἶδα πῶς ἂν πάω, θὰ πάω νὰ πέσω στὸ Φάλερο. Μὰ μπορούσα κιάλας νὰ μὴν πάω; Στὸ Παρίσι, πῶς νὰ μείνω; Τὴν πατρίδα πῶς νὰ μὴν τὴν πεσετῆσω; Ἀναγκάστηκα γιὰ τὰ νάβλα νὰ τὰ ζητήσω ἀπὸ μιὰ ἐταιρεία ἑλληνικὴ πού σοῦ δίνει τὰ μισά. Λοιπὸν ἔφυγα. Πλάγιαζα στὸ κατάστρωμα. Ὅταν ἔφτασα, ἢ μάννα εἶτανε πάλε σὲ σπῆτι καὶ κοίταζε τὰ παιδιὰ. Μὰ ὁ ἔργασμός μου τὴ μισοκότωσε. Μέρα νόχτα ἔκλαιγε. Πάντα θαρροῦσε πῶς εἶχα σειρὰ καλὴ στὸ Παρίσι καὶ τὴν παραίτησα. Ἐγὼ τὴ δέφευρη μέρα πού ἔφθια, πῆγα στρατιώτης κ' ὕστερις ἀπὸ λίγες μέρες φύγαμε γιὰ τίς Θερμοπόλες. Ἴκλει σταλήκαμε περισσότερο ἀπὸ τέσσερις μῆνες καὶ τὸ Σατέδρι ἀπολήθηκαμε. Γύρισα βαζιεπιστομένος μὲ θέρμες. Εἶχα πάθει καὶ κατέδασμα. Πῆγα στὴν ἀρχὴ στὸ στρατιωτικὸ κ' ἔπειτα στὸ πολιτικὸ νοσοκομετο, μὰ δὲν ἔγινε καλὰ . . .»

Δὲν ξέρω πῶς, ἐνῶ μοῦ τᾶλεγε ἀφτά, ἐγὼ συλλογιόμουναι τὴ μάννα του, τὴ μαγέρισσα, καὶ τὴ φανταζόμουναι μ' ἓνα πρόσωπο λιγνὸ, μακρὶ καὶ ξερό, μὲ τὰ χέρια λιγδωμένα, μὲ τὰ μάτια γυαλιστερά, ὅπου ἔλαμπε στὴν κόχη μιὰ κίτρινη σπῆθα, πού ἔμοιαζε σὰ λίρα. Τὴ συχαινόμουναι. Ἄδικο εἶχα, ἐπειδὴ ἔγκαλοῦθησε ὁ Ἀντίγονος·

—«Τότες πάλε σὰν ξαναβρώστησα κ' ἔφτυνα αἶμα, βγήκε ἢ μάννα μου ἀπὸ τὸ σπῆτι πού εἶτανε μαγέρισσα, εἶχε λίγους παράδες, δανείστηκε μερικὸς ἀκόμη καὶ μ' ἔκαμε καλὰ. Τουλᾶχιστο ὕστε-

ρις από δεκαπέντε μέρες σηκώθηκα. Ἐγὼ πάντα φαίνεται τὰ ἴδια. Ὅσο δὲν μποροῦσα νὰ κοιμηθῶ τὴν κλίσση μου ἀβρωστοῦσα. Κ' ἔπρεπε τότες ἢ μάννα ἢ κατμήνη νὰ βοηθήσῃ. Μὰ τὰ λεφτά της εἶχανε σωθῆ πρὶ σηκωθῶ. Ζήτησε τὸ λοιπὸν, βρῆκε πάλε σπιτί καὶ πῆγε ἀβρωστημένη. Τὴν ἄλλη μέρα μὰς γύρισε καὶ ἀπὲν ἀβρωστη. Ἐαβρῶ πὼς θὰ εἶχε βάλμένους κατὰ μέρος δυὸ τρεῖς παράδες, καὶ δὲν τῶλεγε. Μὰ πῆρε πάλε ἀπάνω της, βρῆκε ἄλλο σπιτί, πῆγε πάλε. Ἀπὸ τότες ἐρχότανε κάθε δυὸ μέρες, μού ἔφερνε λίγο φαγί, μού ἄφινε κανένα μικρὸ μικρὸ χαρτζιλίκι, νὰ περνῶ. Μὰ ἔπως κι ἂν εἶναι, ὁ ἐρχομὸς μου ἀπὸ τὸ Παρίσι τὴν ἔβριξε ἐλάτελα χάρη. Τί τὰ θές; Ἐβδομήντα χρονῶ γυναίκα καὶ δούλεθε ἀπὸ δέκα. Οἰκογένεια τί θὰ πῆ, τί θὰ πῆ χαρὰ φαμίλιας, ἀπάνω κάτω δὲν ἤξερε. Καὶ νὰ, στὸ τέλος τῆς μακρινῆς βρασανισμένης ζωῆς της, τί μποροῦσε νὰ προσμένῃ; Τί νὰ τῆς εἶτανε ἀραγε μελικό; Τὴν ἔδλεπα χλωμὴ χλωμὴ κι ἀδύνατη. Ἐνα βράδι πού ἦρθε τὴ βρῆκα πρὸ ἀδύνατη, ἀσπρη σὰν τὸ παννί. Παραπονιότανε πὼς εἶχε κάποτες μιὰ ζάλη στὸ κεφάλι πού δὲν τὴν ἄφινε νὰ κοιμηθῆ. Τὴν παρακαλοῦσα νὰ μού πῆ καλὰ καλὰ τί ἔχει καὶ μού ἀποκρίθηκε πὼς κάθε βράδι πωφέρει, μὰ καμὰ φορὰ πιστέθει πὼς ἢ ψυχὴ της θὰ βγῆ. Καὶ δὲν τῆς κέλει, λέει, παρὰ πὼς δὲ θὰ βρεθῆ λεφτὸ στὴν τζέπη της, νὰ τὴ θάψουνε σὰ χριστιανή, μόνο θὰ τὴν ἀφήσουνε στοὺς δρόμους, νὰ τὴν τραβήξουνε τὰ σκυλιά.

(Στῆλο φύλλο τελιώνει)

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Συνεχίζουμε τὴ συζήτηση τῆς Βουλῆς ἀπὸ καὶ πρὸ τὴν ἀφίσαμε στὸ περιορισμένο φύλλο, στήν 160 σελίδα. Στὰ κατοπινα φύλλα θὰ βάλουμε καὶ ὅτι ἀκόμη εἰπώθηκε γιὰ τὸ Ζήτημα στὶς ἄλλες συνεδρίες, κ' ἔτσι στὰ φύλλα τοῦ «Νουμά» θάχει ἀποθκευτεῖ, νὰ ποῦμε, ὅλ' ἢ γλωσσικὴ συζήτηση.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

(Τέλος)

Ὁ κ. ΓΚΑΒΑΣ διαμαρτύρεται διὰ τὰ λεχθέντα ὅτι οἱ ταχθέντες ἵνα περιφρουρήσουν τὴν γλώσσαν ὑποκινῶνται ἐκ τῶν κομμάτων. Ὁ λαός, λέγει, ἐξηγέρθη ἀπ' ἑαυτοῦ καὶ ζητεῖ τὴν περιφρούρησιν τὴν Συνταγματικὴν τῆς γλώσσας τοῦ παρ' ἡμῶν. Πέγει τὸν κ. ὑπουργὸν τῆς Παιδείας ὅτι ἀρχικῶς ἀπετέλει μέλος τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου, ἐπαίνει ἕμως αὐτὸν διότι κατόπιν, ὡς ἐπληροφωρηθῆ ἀ-

σφαλῶς, ἀπεχώρησε τῆς ἐμάδος τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν εὐρισκομένων εἰς ἀνισόρροπον διανοητικὴν κατάστασιν.

Ὁ κ. ΜΙΚΑΛΕΑΣ παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ θέσῃ τέλος τέρμα εἰς τὰς παρατηρουμένας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς ἀκοσμίαις διὰ τὰς ὁποίας αὐτὴ ὑπέχει ἐλόκληρον τὴν εὐθύνην.

Ὁ κ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ εἶνε καὶ αὐτὸς κατὰ τῶν μαλλιαρῶν, διακρίνει ἕμως ἀκολούθως τὴν καθαρεύουσαν τῆς δημοτικῆς καὶ ταύτην τῆς μαλλιαρῆς καὶ κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς δημόδους.

Ὁ κ. ΑΓΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ δηλῶν ὅτι εἶνε ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς λέγει, ὅτι εἶλοι ὅσοι ὠμίλησαν μέχρι τοῦδε κατ' αὐτῆς μετεχειρισθῆσαν ὕβρει μόνον καὶ προσωπικῶς ἐπιθέσει, οὐχὶ δὲ πραγματικῶς ἐπιχειρήματα. Ἐπεραμύναται τοῦ κ. Παλαμῆ καὶ τοῦ κ. Πολίτου, ὁ ὁποῖος κατηγορήθη ὡς μαλλιαρός, διότι ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ Δελτίον τῆς Λαογραφικῆς Ἐταιρείας διαφόρους αὐτοῦ λογογραφικὰς ἐρεῦνας, ὅχι ἕμως ὡς ἔργα ἰδικὰ του γραμμένα εἰς τὴν μαλλιαρῆν, ὅπως ὑπεστήριζεν ὁ κ. Πατσουράκος. Κατηγορεῖ τοὺς ἀναμίξαντας τὴν ἱερσκειάν μετὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ ἐπιτίθεται χαρακτηρίζων ζωνηρῶς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀπεκάλεσαν τοὺς δημοτικιστὰς ἀθέους καὶ ἀθρήσκους.

Ὁ κ. ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ λέγει ὅτι μετὰ τὴν γενικὴν ἀποδοκιμασίαν κατὰ τῆς συνομοταξίας ἐκείνης τῶν ζῶων, οἱ ὁποῖοι λέγονται μαλλιαροί, δὲν χρειάζεται περισσοτέρα συζήτησις. (Πολλοὶ χειροκροτοῦν, μετὰξὺ δὲ τούτων καὶ οἱ κ. κ. Δεμερτζῆς καὶ Γρανίτσας). Ἐξαικολουθῶν ὁ κ. Πατσουράκος οὐχ ἤττον ὅχι πλέον ἐπιτίθεται ἀλλὰ καθυβρίζει τοὺς μαλλιαροὺς καὶ κυρίως τὸν κ. Παλαμῆν. Ἀναγινώσκει μετάφρασιν τῆς Βατραχομυομαχίας, τὴν ὁποίαν οἱ μαλλιαροὶ λέγουσιν Μπαμπακοποντικὸ πόλεμος. (Ἡ Βουλὴ γελᾷ). Ἀναγινώσκει ὡσαύτως τὸ Δελτίον τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου ὑπὸ τῆς διαμαρτυρίας τῶν δημοτικιστῶν βουλευτῶν οἱ ὁποῖοι διατείνονται ὅτι δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὸ Δελτίον τὰ ἀναγινωσκόμενα. Ζητοῦσιν οὗτοι παρὰ τοῦ κ. Πατσουράκου νὰ καταθέσῃ τὸ Δελτίον, ἐκεῖνος ἕμως ἀρνεῖται. Καὶ ἐξαικολουθῶν ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ κ. Νερβάνου καὶ τοῦ κ. Γ. Δραγοῦμη, μελῶν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου.

ΚΟΙΤΟΥΠΗΣ. Ὁ οὐδὲ τοῦ Δραγοῦμη ἐτίμησε τὴν Ἑλλάδα.

Φωναί, διαμαρτυρίαι, σόγγους.

ΠΑΣΤΟΥΡΑΚΟΣ. Ἐξαικολουθεῖ καὶ λέγει ὅτι πιστεύει ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν περιφρῆμον Ὁμιλον πλανῶνται ταῦτα πρὸςεδύοντες.

ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ. Νὰ μὰς κάμετε τὴ συνταγὴ σας.

Ὁ κ. ΚΟΝΤΟΓΟΓΡΗΣ διαδέχεται τὸν κ. Πατσουράκον. Λέγει ὅτι ἢ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ζητήσῃ νὰ ἐξετασθῶσι τὰ καταγγελλόμενα παρὰ τοῦ κ. Μιστριώτου. Καὶ πρέπει νὰ ἀποκαλύψῃ οὗτος καὶ εἶλοι οἱ ἄλλοι οἱ μετ' αὐτοῦ ὅλους τοὺς ξενικούς μυστικούς δακτύλους, κυρίως δὲ νὰ ἐξηγηθῆ τί ἐννοεῖται μετὰ τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῦ ὅτι οἱ χυδαῖσται ἐγένοντο ἔργα τῶν ἀπαισίων ἐχθρῶν τοῦ γένους. Ταῦτα καταγγελλοῦνται δηλητηριάζουσιν τὴν Κοι-